

THE FUTURE CRIES BENEATH OUR SOIL เมื่อประวัติศาสตร์ บีบอัดเราให้แน่นและแตกเป็นเสี่ยง

Rotax เขียน

ที่มาของภาพ <https://in-docs.org/the-future-cries-beneath-our-soil/>

แม้ว่าสงครามอินโดจีนในเวียดนามที่เกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ.1754-1975 จะผ่านมาเกือบกึ่งศตวรรษ แต่การเก็บกู้ระเบิดในจังหวัดกว๋างจิ ประเทศเวียดนาม ที่ถือว่าเป็นยุทธภูมิหนึ่งที่ถูกทิ้งระเบิดหนักที่สุด ก็ยังคงดำเนินต่อไป

ร่องรอยของสงคราม มิได้ปรากฏอยู่ในลักษณะหลุมบ่อขนาดใหญ่จำนวนมากเท่านั้น แต่ยังคร่าชีวิตผู้คนเวียดนามให้บาดเจ็บล้มตายเป็นจำนวนมาก รวมทั้งยังมีหญิงม่าย เด็กกำพร้าและผู้พิการทางร่างกายตกทอดมาสู่

รุ่นต่อมา รวมทั้งฝากบาดแผลในจิตใจของผู้ที่อยู่ร่วมยุคสมัย ดังที่ปรากฏในภาพยนตร์สารคดี เรื่อง THE FUTURE CRIES BENEATH OUR SOIL

THE FUTURE CRIES BENEATH OUR SOIL เป็นผลงานการกำกับของ Pham Thu Hang เธอทำงานเป็นนักวิจัยในสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะของเวียดนามมาตั้งแต่ปี 2004 หลังจากนั้นเธอได้เข้าร่วมกับ Hanoi Doclab เธอทำภาพยนตร์สารคดีสั้นๆ หลายเรื่องเพื่อเปิดประเด็นสนทนากับสังคม Pham Thu Hang ได้บอกกล่าวความรู้สึกถึงที่มาของการทำภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ในเว็บ Asian Cinema Fund ว่า “การเติบโตในประเทศที่ประวัติศาสตร์ถูกเขียนโดยเลือดจากสงครามกลางเมืองและความขัดแย้งระหว่างประเทศ ก่อเกิดเป็นคำถามที่มีอยู่ในใจว่าในฐานะมนุษย์ เราจะมีอิสระอย่างเต็มที่ที่จะตัดสินใจด้วยตัวเองได้หรือไม่ว่า เราจะมีตัวตนอย่างไร ชะตากรรมของแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของตัวเอง หรืออยู่ในมือของคนอื่น เมื่อได้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างประวัติศาสตร์ของประเทศต่างๆ ฉันได้ตระหนักว่าชีวิตของเรามีความจำเป็นตามสถานการณ์ และภายใต้เงื่อนไขของชีวิตที่มีอยู่อย่างจำกัดนี้ ก็ยังมีการสำรวจเก็บกู้ระเบิดในกว้างจืดอยู่อย่างต่อเนื่องและคาดว่า อาจต้องใช้เวลากว่า 80 ปี จึงจะเก็บกู้ระเบิดได้หมด”¹

ย้อนไปในประวัติศาสตร์ของเวียดนาม สนธิสัญญาสันติภาพเจนีวา (Geneva Accord) ที่ลงนามโดยฝรั่งเศสและเวียดนามในฤดูร้อนปี ค.ศ.1954 กัดดันให้เวียดนามต้องแบ่งประเทศออกเป็น 2 ส่วนชั่วคราว โดยการใช้เส้นขนานที่ 17 เป็นตัวแบ่ง

ตามมติของสนธิสัญญาสันติภาพเจนีวา เวียดนามจะต้องมีการเลือกตั้งในปี ค.ศ.1956 เพื่อรวมประเทศ ซึ่งเท่ากับว่าการแบ่งประเทศบนเส้นขนานที่ 17 จะถูกยกเลิกไปพร้อมกับการเลือกตั้ง ในขณะที่สหรัฐอเมริกาและกลุ่มต่อต้านคอมมิวนิสต์จำนวนมากไม่สนับสนุนสนธิสัญญานี้ ประธานาธิบดี ดไวท์ ดี ไอเซนฮาวร์ ของสหรัฐอเมริกาสนับสนุนกลุ่มเวียดนามที่อยู่ใต้เส้นขนานที่ 17 ภายใต้การนำของ โง ดินห์ เดียม เพื่อต่อต้านคอมมิวนิสต์ที่เรียกร้องให้สหรัฐอเมริกาช่วยเหลือวิธีการต่อต้านคอมมิวนิสต์ โดยอ้างว่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม (ดีอาร์วี) หรือเวียดนามเหนือ ต้องการที่จะยึดเวียดนามใต้โดยใช้กองกำลังทางทหาร

รัฐบาลเวียดนามใต้ภายใต้การนำของ โง ดินห์ เดียม ปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามสนธิสัญญาสันติภาพเจนีวา โดยไม่สนับสนุนให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในปี ค.ศ.1956 เพราะกลัวว่าประชาชนเวียดนามกว่า 80% จะลงคะแนนให้โฮจิมินห์ และกลัวว่าเวียดนามทั้งหมดจะกลายเป็นคอมมิวนิสต์ เหตุการณ์ระหว่างประเทศในระยะนั้นเป็นการเมืองแบบสงครามเย็น ที่สหรัฐอเมริกาหวาดกลัวอย่างมากว่าลัทธิคอมมิวนิสต์จะขยายอิทธิพลครอบงำไปทั่วโลก

ในช่วงปลายปี ค.ศ.1957 จากการช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกา โง ดินห์ เดียม ได้โต้ตอบฝ่ายเวียดนามเหนือโดยการได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยสืบราชการลับกลางแห่งสหรัฐอเมริกา (CIA) (Central Intelligence Agencies) ในการระบุว่าใครบ้างที่พยายามจะโค่นล้มรัฐบาลของตนและจับกุมประปักษ์หลายพันคน ในปี ค.ศ. 1959 โง ดินห์ เดียม ได้ออกนโยบาย 10/59 ซึ่งอนุญาตให้ทางการสามารถจับประชาชนซึ่งคุกได้หากถูกสงสัยว่า

เป็นคอมมิวนิสต์โดยไม่ต้องมีข้อกล่าวหาอย่างเป็นทางการ ซึ่งทำให้กลุ่มปัญญาชน พระสงฆ์นิคมหายาน เวียดนามเผาตัวตายเป็นการประท้วง²

ราวปี ค.ศ.1963 รัฐบาลโง ดินห์ เดียม ปะทะกับประชาชน ในระยะนี้ ชาวเวียดนามใต้ได้รวมตัวกันและก่อตั้งเป็นกลุ่มเวียดกง และได้รับความช่วยเหลือจากเวียดนามเหนือ เวียดกงมีวัตถุประสงค์ที่จะล้มรัฐบาล โง ดินห์ เดียม และขับไล่อเมริกาออกจากเวียดนาม โดยมีจุดหมายที่จะรวมเวียดนามให้เป็นหนึ่งเดียว

เหตุการณ์ได้ทวีความรุนแรงเมื่อรัฐบาล โง ดินห์ เดียม ถูกรัฐประหาร การเมืองในเวียดนามใต้ก็สั่นคลอน มีการเปลี่ยนรัฐบาลโดยการรัฐประหารอย่างต่อเนื่อง อเมริกาจึงเปลี่ยนสถานะจากการให้การสนับสนุนเรื่อง ยุทธโศภกรรมและงบประมาณ กลายมาเป็นชาติที่เข้าทำสงคราม จากเหตุนี้ สหรัฐอเมริกา ได้ส่งทหารเข้าไปใน เวียดนามมากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งมีจำนวนมากถึง 500,000 คน ตั้งแต่กุมภาพันธ์ 1965 สงครามได้ทวีความ รุนแรง และมีชาติต่างๆ เข้าไปมีส่วนร่วม ทั้งไทย เกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ต่างก็ส่งทหารเข้า ช่วยสหรัฐอเมริการบ ในขณะที่จีนและโซเวียตที่ให้ความช่วยเหลือทางอาวุธแก่เวียดนามเหนือ

ในปี 1968 อเมริกาก็เริ่มใช้เครื่องบินทิ้งระเบิดเวียดนามเหนือเป็นการใหญ่ ในการสู้รบนั้นมีผู้คนบาดเจ็บ ล้มตายเป็นจำนวนมาก มีการประมาณว่ามีชาวเวียดนามเสียชีวิตกว่า 2 ล้านคน ทหารอเมริกาเสียชีวิตกว่า 58,000 คน และอเมริกาต้องใช้จ่ายเพื่อการสงครามเป็นเงินกว่าหนึ่งแสนล้านเหรียญสหรัฐ และประมาณกันว่า สหรัฐอเมริกา ส่งทหารพวกเวียดกงไปทั้งหมดประมาณ 600,000 คน ซึ่งเท่ากับว่าต้องจ่ายเงินประมาณ 500,000 เหรียญสหรัฐต่อชีวิตคนเวียดกงหนึ่งคน³

ที่มาของภาพ <https://in-docs.org/the-future-cries-beneath-our-soil/>

เศษซากจากสงครามในครั้งนั้นแม้ฝ่ายเวียดนามเหนือจะมีชัยเหนือเวียดนามใต้และสหรัฐอเมริกา แต่เศษ ซากของสงครามยังคงเป็นฉากเบื้องหลังของชีวิตของผู้คนในจังหวัดกว๋างจิ

หนังสือสารคดีเรื่อง THE FUTURE CRIES BENEATH OUR SOIL เสนอชีวิตของผู้คนที่ยังรอดชีวิตบางส่วนอย่าง หลก ดิถุ และทัณ ชายสามคนที่เกิดในช่วงต้นทศวรรษ 1960 ตั้งแต่ในเมืองกวังจิ เมืองหนึ่งที่เป็นเส้นทาง การลำเลียงความช่วยเหลือของเวียดนามเหนือที่ลงไปช่วยเวียดนามใต้ และตลอดเส้นทางนี้เป็นดินแดนที่ สหรัฐอเมริกาทิ้งระเบิดอย่างหนักเพื่อสกัดการลำเลียง โขกชะตาของ หลก ดิถุ และทัณ ดูเหมือนจะหลุดออกจาก มือของพวกเขา ไม่เพียงแต่เกิดในช่วงเวลาที่เวียดนามประสบภาวะสงครามที่ยาวนาน แต่พวกเขายังเกิดใน ศูนย์กลางทางภูมิศาสตร์ของสงครามเขตแดนของเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้ในจังหวัดกวังจิ แม้เขาจะรักษา ชีวิตให้รอดจากสงคราม ทว่าจิตวิญญาณของพวกเขาดูเหมือนจะจมอยู่ในอดีต

ที่มาของภาพ <https://in-docs.org/the-future-cries-beneath-our-soil/>

ภาพยนตร์สารคดีดำเนินไปอย่างเรียบง่าย และมีบทสนทนาไม่มากนัก เพื่อมองกิจวัตรของชายทั้ง 3 คน พุดคุย ปรับทุกข์ ขับลำนำถึงชีวิตในอดีตที่มีฉากหลังเป็นเรื่องราวของสงคราม และพุ่งฝันถึงความหวังและความ สดใสที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นจริงในช่วงอายุของพวกเขา ตัดสลับกับภาพการสำรวจระเบิดในทุ่งสีชาอันเว้งว้างในฤดู หนาวอันเหน็บหนาวและแห้งแล้ง ท่ามกลางการไหลเอื่อยของหนังก็มีข้อท้าทายที่ชี้ชวนให้ผู้ชมเกิดข้อคำถามถึง ชีวิตที่ต้องดำเนินไป บนผืนดินที่เบื้องล่างเต็มไปด้วยซากระเบิดจากการถล่มทิ้งของสหรัฐอเมริกาในสงคราม เวียดนาม ที่ว่ากันว่ายังหลงเหลืออยู่มากมายใต้ผืนดิน

ที่มาของภาพ <https://urbanisthanoi.com/film-tv/15337-q-a-in-conversation-with-the-future-cries-beneath-our-soil-director-pham-thu-hang>

ความหวังและความสดชื่นในชีวิตเหือดหายหลงเหลือเพียงความเหือดแห้งแล้งไร้ชีวิตชีวาเพราะแต่ละวันที่ดำเนินไป คือความหวาดกลัวจากอดีต หรืออาจเป็นความอัปจนในชีวิต

หนังจบลงด้วยฉากความตายของหลก และความเงียบสงบจะเข้าครอบงำอีกครั้งหลังจากที่หลก ศิลปินผู้ขับกล่อมลำนำได้ตายจากไป ภาพชีวิตใน THE FUTURE CRIES BENEATH OUR SOIL จึงเป็นหนังสือสารคดีอีกเรื่องหนึ่งที่ฉายภาพชีวิตของผู้คนได้รับมรดกของสงคราม แม้สงครามจะผ่านไปหลายสิบปีแล้ว แต่บาดแผลที่เกิดจากประวัติศาสตร์ทางการเมือง ที่ก่อตัวและริเริ่มจากอุดมการณ์ทางการเมืองในยุคสงครามเย็นนั้น ยังเป็นมรดกที่พวกเขาต้องแบกรับและดำเนินชีวิตอยู่กับมัน

ผลของสงครามในประวัติศาสตร์ยังคงสร้างเงื่อนไขความทนทุกข์ให้แก่ผู้คนอย่างมหาศาลโดยเฉพาะคนเล็กคนน้อย

¹http://acf.biff.kr/eng/html/projects/documentary_view.

²อรรถสิทธิ์ เมืองอินทร์. ประวัติศาสตร์โดยสังเขปของสงครามเวียดนาม. จาก prachatai.com/journal/2015/03/58623 สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2562

³ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. สงครามอินโดจีน. กรุงเทพฯ: พินเสก, มปป.